

”
Ik schrok ervan
hoe ingeperkt ik me
voelde als moeder

Jennifer Evenhuis

CULTUUR 6

Spijt van het moederschap

IN DE MOEDERMONOLOGEN SLECHTEN
ACTRICES TABOES OVER MOEDERSCHAP
PAGINA C6

INTERVIEW JENNIFER EVENHUIS EN STELLA BERGSMA

Stella Bergsma (links) & Jennifer Evenhuis, schrijvers en actrices in *De Moedermonologen*.

Het goed doen als moeder, het is niet eenvoudig. Als er één thema is waarbij we op onze woorden moeten passen, verzaagd als het nog altijd is van de taboes, dan is het het moederschap wel. In de hoop een paar van die taboes te doorbreken initieerde actrice Jennifer Evenhuis, zelf moeder van twee tienerdochters, samen met collega Renate Reijnders *De Moedermonologen*, een voorstelling over de scherpe randjes van het moederschap. Telkens voeren drie actrices (in wisselende samenstelling) in totaal twaalf theatermonologen op. Naast teksten van Evenhuis en Reijnders zelf zijn er bijdragen van Claudia de Breij, Nadja Hüpscher en Stella Bergsma. In een Amsterdams café vertellen Evenhuis (51) en Bergsma (54) wat hen inspireerde.

Jennifer Evenhuis: „*Spijt van het moederschap*, van de Israëlische schrijfster Orna Donath. Dat boek was voor mij een eyeopener. Ik ging er meteen op aan. Alleen al die titel. Dus dit is iets wat bestaât, dacht ik. Het was nieuw voor mij dat je als moeder blijkbaar kon zeggen dat je spijt had. Dat is een heftige uitspraak, maar als je zoiets voelt, is het heel fijn om te weten dat je niet de enige bent.”

Zelf had ze niet heel uitgebreid over moederschap nagedacht voordat ze kinderen kreeg, vertelt ze. „Ik vond gewoon dat het erbij hoorde, ik wilde het meemaken.” Dat ze het zo pittig zou vinden, had ze niet verwacht. „Ik schrok ervan hoe ingeperkt ik me voelde, zeker in het begin. Altijd die verantwoordelijkheid. Gebroken nachten. Borsten die de hele tijd maar nodig waren, voor het voeden. Ik dacht: ik kan nooit meer gewoon het huis uit lopen.” Dat overal om haar heen maar werd benadrukt hoe vrouwen ‘genoten’ van het moederschap, maakte het nog lastiger. „Ik vroeg me af: ben ik dan zo egoïstisch?”

Ophalen, wegbrengen, wassen, koken

Donath begint haar boek met een belangrijke opmerking: elke moeder over wie ze schrijft, houdt van haar kinderen. Dus dát is het niet. Evenhuis: „Het gaat echt over

‘Ik schrok ervan hoe ingeperkt ik me voelde als moeder’

Elke moeder houdt van haar kinderen, dat is het probleem niet. Wat het wél is, onderzoekt een groep actrices in toneelstuk *De Moedermonologen*. „Ik vroeg me af: ben ik dan zo egoïstisch?”

Door **Shira Keller** Foto **Lars van den Brink**

de rol die je als moeder toegeschoven krijgt. Het opvoeden zelf doe ik graag. Advies geven, luisteren. Maar alle onzichtbare taken die je als moeder continu op je neemt - ophalen, wegbrengen, koken, opruimen, kleren wassen, afspraken bijhouden - zijn vaak echt helemaal niet leuk.”

Schrijver Stella Bergsma heeft geen kinderen en was in eerste instantie dan ook wat verbaasd dat ze door Evenhuis voor het project gevraagd werd. „Maar toen we erover in gesprek gingen, bleek dat ik er eigenlijk heel veel over te zeggen heb. Moederschap is een thema in het leven van iedere vrouw, of je wil of niet. Ook géén moeder zijn is allerm minst neutraal. Het leek ons interessant om ook dat perspectief in de voorstelling mee te nemen.”

Een van Bergsma’s monologen (ze schreef er vier) gaat over een moeder die kiest voor een abortus. Die tekst is autobiografisch, vertelt ze. „Mijn partner en ik kwamen er niet uit of we een kind wilden. Het ene moment wilde hij wel en ik niet, even later was het andersom.” Op haar veertigste, toen ze er eigenlijk al niet meer mee bezig was, werd ze onverwachts zwanger. „We zagen dat als een

”

Mijn partner en ik kwamen er niet uit of we een kind wilden. Het ene moment wilde hij wel en ik niet, even later was het andersom

soort goddelijke interventie. Dit heeft zo moeten zijn, dachten we. We wilden er voor gaan.”

Al snel begon er iets te veranderen in de relatie tussen Bergsma en haar partner. „Door de hormonen zat ik direct op een roze wolk, ik was helemaal verliefd. Mijn partner werd juist enorm ernstig. Hij had het opeens alleen maar over geld verdienen. Ik denk dat die veranderingen ons allebei bang maakten. Want we hadden het zo góed samen, we maakten samen muziek, we hadden een heel leuk leven.” Na veel getwijfel en uren lange telefoongesprekken met vriendinnen koos Bergsma er uiteindelijk toch voor om de zwangerschap af te breken. „We wilden niet kwijtraken wat we samen hadden. Toen de abortus achter de rug was, was meteen dat vreemde, verliefde gevoel weg. We waren weer onszelf.”

Discussie over abortus verhardt

De laatste tijd is de discussie over abortus weer aan het verharden, merkt Bergsma. „Ik vind het belangrijk om erover te praten, maar ongenueanceerde oordelen erover kunnen me hard raken.

De keuze voor abortus is diep-persoonlijk. Het is zo ongevoelig, hoe sommige mensen daarop inhakken. Je zou toch hopen dat mensen meer empathie kunnen opbrengen. Geloof me: er is geen enkele vrouw die voor de lol een abortus ondergaat.”

Een mythe die ook eens ontkracht moet worden, zegt Evenhuis, is dat opofferingsgezindheid ‘in de natuur’ van vrouwen zou zitten. „Ja!”, roept Bergsma. „Ik vroeg laatst aan ChatGPT: als je het patriarchaat zou zijn, wat zou je dan doen om vrouwen eronder te houden? Een van de antwoorden was: het ideaal van zelfopoffering benadrukken. Dat is toch interessant? Een patriarchale maatschappij heeft er baat bij om vrouwen in een dociele positie te houden. Want dat zorgt ervoor dat vrouwen zich uit eigen beweging, onbaatzuchtig, inzetten om de boel draaiende te houden. Veel van de mythes rondom moederschap hebben een heel duidelijke politieke functie.”

Evenhuis: „En toch, zelfs al doorzie je dat allemaal, is het moeilijk om je ertegen te weren. Kennelijk zit die vrouwelijke neiging tot opoffering echt diep ingebakken. Als ik ’s avonds weg moet, omdat ik ergens moet spelen, heb ik de neiging om om 9 uur ’s ochtends voor het gezin te gaan staan koken. Niet omdat mijn partner dat van me vraagt, maar omdat ik zelf het gevoel heb dat ik op een bepaalde manier in de min sta als ik een avond mag werken.” Het raakt haar zichtbaar. „Het is als een emotionele bankrekening, waarop je punten opbouwt. Wil je werken? Nou vooruit, maar dan moet je wel een paar keer extra de afwas doen. Bij wijze van spreken.”

De Moedermonologen is een poging om dit soort thema’s bespreekbaar te maken. Evenhuis: „Zodat vrouwen zich niet meer zo alleen voelen, en er uiteindelijk echt dingen kunnen veranderen.” Op 23 oktober gaat de voorstelling in première in Schouwburg Amstelveen.

De Moedermonologen, van Jennifer Evenhuis en Renate Reijnders. Première: 23/10 in Schouwburg Amstelveen. Tour t/m 22/5. 2025. Info: moedermonologen.nl